

KULTUR

Kulturredaktør: **FRODE BJERKESTRAND** mobil 97 97 87 90
 Nyhetsleder: **GURO H. BERGESEN** mobil 45 41 74 64 e-post: kultur@bt.no/debatt@bt.no

TEATERSKOLEN: Skuespillerne på scenen er ungdommer fra teaterskolen. I går hadde forestillingen «Oktoberbarna» premiere på Cornerteateret.

Flyktningbarnas historier rørte skuespillerne til tårer

I «Oktoberbarna» forteller barn som kom til Norge under flyktningkrisen sine historier. Regissøren håper teaterstykket vil gjøre nordmenn mer inkluderende.

MARITA RAMSVIK
 marita.ramsvik@bt.no
 Foto **MARITA AAREKOL**

På scenen i Cornerteateret mandag ettermiddag står tolv ungdommer med flygende drager i hendene. Deler av scenen er dekket med piggråd.

Handlingen finner sted høsten 2015. Verden er inne i en

stor flyktningkrise, og mange tusen mindreårige flyktet fra krig og kom til Norge.

– Det er så brutale fortellinger at deler av dem blir fortalt på en poetisk måte, sier Ingvild Hals, regissør og manusforfatter av teaterstykket.

Flyktningbarnas historier
 I går fortalte de oktoberbarnas

historier til publikum for første gang.

Teaterstykket «Oktoberbarna» handler om barna som flyktet alene fra krig under flyktningkrisen høsten 2015. De fikk midlertidig oppholdstillatelse i Norge frem til de fylte 18 år (se faktaboks).

– Norge er blitt kritisert for hvordan vi håndterte disse barna,

og det var jeg opptatt av da jeg skulle skrive manus, sier Hals.

– Hjerteskjærende

Siden i fjor har Hals hatt mange samtaler med flyktningbarn og personer som er nær dem, og har basert manuset på disse samtalene.

Stykket forteller mange ulike historier om hva barna som

FAKTA

Oktoberbarna

- Under flyktningkrisen i 2015 kom et rekordhøyt antall asylsøkere til Norge, med totalt 31.145 søkere ifølge tall fra UDI. Antall asylsøkere året før var 11.500 personer.
- Blant dem som kom til Norge i 2015 var litt over 5000 av dem enslige, mindreårige flyktninger.
- Begrepet oktoberbarna brukes om de enslige, mindreårige asylsøkerne som fikk innvilget midlertidig opphold i Norge og skulle sendes tilbake til O landet de kom fra da de fylte 18 år.
- For de barna som manglet ID-papirer, og som fortalte hvor gamle de var, har norske myndigheter beregnet fødselsdatoen deres ut fra når på året de søkte asyl. Mange av barna søkte i oktober måned. Dermed har begrepet oktoberbarna festet seg i den norske mediedebatten. Mange av disse kom fra Afghanistan.
- I februar 2018 ble det gjort en endring i den midlertidige bestemmelsen i utlendingsforskriften paragraf 8-8 a, noe som ga oktoberbarna rett til ny behandling av asylsøknaden. Ifølge UDI fikk åtte av ti av dem som søkte om ny vurdering opphold i Norge.

KILDE: UDI, AFTENPOSTEN, REGJERINGEN

flyktet til Norge har opplevd, om frykten de har følt på og hvordan det er å få fremtiden satt på vent, forklarer Hals.

– Det har vært en lang, spennende og veldig utfordrende prosess. Barna har sett og opplevd så tøffe ting at det er helt hjerteskjærende.

Gruet seg til 18-årsdagen

Enayat Haidari (18) er med i teaterforestillingen gjennom et videointervju, der han forteller om da han flyktet alene fra Afghanistan som 15-åring og kom til Norge i 2015.

Han sier han synes det er viktig å vise den vanskelige situasjonen oktoberbarna er i, og hva de har opplevd.

– Da jeg kom til Norge bodde jeg sammen med 54 andre gutter på et mottak på Stord. Nesten alle fikk midlertidig oppholdstillatelse. Vi gruet oss vel-

dig til vi fylte 18, forteller han.

Haidari sier at mange av vennene hans ble returnert til hjemlandet, mens andre reiste videre til andre land i Europa for å unngå å bli returnert.

Flyttet til Stord

Haidari valgte derimot å bli.

En lovendring i 2018 ga ham rett til å få vurdert asylsøknaden på nytt, og han fikk etter hvert innvilget oppholdstillatelse i Norge.

Haidari sier han nå går på skole, har lært seg å snakke norsk og flyttet for seg selv på Stord.

Han synes det er vanskelig å ha familie og venner boende i Afghanistan. Han er redd det skal skje dem noe.

– Jeg snakker ofte med mamma på telefonen. Hun forteller at de er redde.

Under forestillingen vil publikum få se tradisjonelt skue-

spill, bilder, videointervjuer og musikkinnslag.

– Tårer på øvelsene

Mange av historiene vil bli fortalt av ungdomsskuespillere fra teaterskolen ved Vestlandske teatersenter.

En av dem er Laura Vaagland (15), som forteller at teaterstykket har gjort sterkt inntrykk på henne.

– Det er blitt en del tårer på øvelsene. Vi har fått høre om flyktninger som har blitt banket opp på gaten etter at de har kommet til Norge, og om gutter som er blitt alvorlig skadet da de flyktet hit, sier hun.

Men stykket tar også for seg lyspunkter, understreker hun.

Savner faren sin

– Hovedpoenget i mange av historiene er at barna har et håp, selv om de har gått gjennom fryktelige ting, forteller Melisa Krüger-Demirtas (14).

Det er så brutale fortellinger at deler av dem blir fortalt på en poetisk måte.

Ingvild Hals, regissør og manusforfatter

Nesten alle fikk midlertidig oppholdstillatelse. Vi gruet oss veldig til vi fylte 18.

Enayat Haidari (18)

– En av historiene jeg bet meg merke i er en fortelling om en liten gutt som savner faren sin så mye at han ønsker å bli pilot. For da kan han reise rundt i verden sammen med ham, fortsetter hun.

Bli mer inkluderende

Hals håper at teaterstykket kan føre til at nordmenn forstår flyktninger bedre, og blir mer inkluderende.

– Vi har alle forskjellige historier, men vi har like følelser. Ofte ler vi og gråter av de samme tingene, sier hun.

Hun forteller om barndomsminner fra da hennes mor jobbet på et asylmottak på 80-tallet. Om sommeren satte hun oppet langbord i hagen og inviterte menneskene fra mottaket til å komme og spise med dem.

– Mitt håp er at slike langbord settes opp i mange hager rundt om i Norge.

Kulturdepartementets nynorskpris til Mjør

– Takk, Ivar Aasen, seier journalist Kjersti Mjør.

HILDE HEIAN
hilde.heian@bt.no

Juryen for Kulturdepartementets nynorskpris for journalister har gitt prisen for 2019 til Kjersti Mjør i Bergens Tidende.

– Kjersti Mjør har ei særeiga journalistisk stemme som har sett sterkt preg på Bergens Tidende gjennom mange år. Sakene hennar er prega av stor varme for menneske, nysgjerrigheit og humor, skriv juryen i grunngevinga for at Kjersti Mjør får Kulturdepartementets nynorskpris for journalistar for 2019.

– Eg er utruleg glad og stolt over å få ein slik viktig pris, seier Mjør til Bergens Tidende.

– Klart og presist

Juryen skriv at språket til Mjør er klart og presist. Ho får fram dramatik og kjensler utan store ord og utbroderingar. Setningane er ofte korthogde med litterære kvalitetar.

– Å lese ei langsak av Kjersti Mjør kan kjennast som å lese ein liten roman, skriv juryen, som seier at eit særleg kjennemerke ved Mjørs journalistikk er at ho går djupt inn i historiene sine og stiller viktige spørsmål.

– Der andre journalistar stoppar når aktualiteten har gitt seg, har ho fleire gonger gått vidare og utforska historia bak historia. Ho har ei særleg evne til å skildre folk og deira liv og lagnader, skriv juryen.

– Ein av landets beste

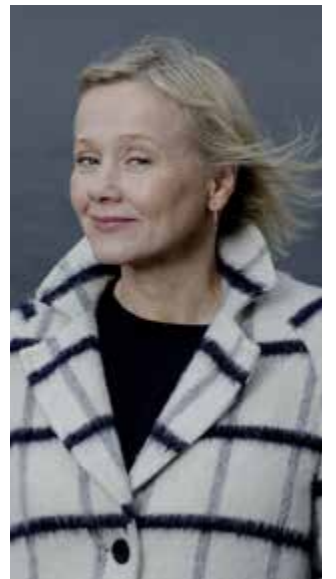
– Ingen skildrar vestnorsk liv som Kjersti Mjør. Ho får tagale hardingar i tale. Ho får tytete bergensarar til å tenkje. Og etterpå skapar ho ordkunst av det ho finn og gjer historiene nære og relevante for alle, seier juryen som karakteriserer prisvinnaren som ein av landets beste portrettørar.

Kjersti Mjør kjenner seg audmjuk over å få denne prisen.

– Det er veldig stas og eg kjenner meg stolt når eg ser kva rekke av dyktige journalistar som har fått prisen før meg. Takk, Ivar Aasen, seier no eg, for at vi har eit språk å skrive på. Eg kjenner òg på gleda over å kunne jobbe i ei avis der eg kan bruke språket mitt og skrive slik det er naturleg for meg. Det er ikkje sjølv sagt, seier Mjør.

– Kjennest godt

– No kjennest det godt å få

GLAD PRISVINNAR: – Eg er utruleg glad og stolt over å få ein slik viktig pris, seier Kjersti Mjør i ein kommentar til BT.

FOTO: PAUL S. AMUNDSEN

denne flotte prisen. Fordi han er viktig. Alle vi journalistar som skriv nynorsk i dag, må vere oss medvitne om at vi står på skuldrene til Aasmund Olavsson Vinje og alle andre kvinner og menn som har bana vegen for nynorsk som ein naturleg del av mediekvardagen til folk. Vi er dei stor takk skuldige, slår ho fast.

– Hjartespråket mitt

Prisvinnaren er fødd i 1965 og kjem frå Kvanndal i Granvin. Frå 1989 til 1997 arbeidde ho i NRK Sogn og Fjordane, NRK Hordaland og NRK P2. Ho har no vore journalist i Bergens Tidende i over 20 år.

– Kva betyr nynorsken for deg?

– Når du jobbar som journalist på Vestlandet er det mest naturleg og enkelt å attgje folk på det språket som ligg nærast målet dei snakkar. Dessutan er nynorsken hjartespråket mitt og det eg skriv best på, seier Mjør, som for tida har permisjon frå Bergens Tidende for å skrive bok.

– Draumejobben

– Kva er drivkrafta for deg som journalist?

– Det er å fortelje dei gode historiene. For meg er det draumejobben å reise rundt på Vestlandet og møte folk. Det er drama nok her for meg, seier Kjersti Mjør.

Kulturdepartementets nynorskpris for journalistar er på 50.000 kr og eit kunstverk. Prisen vert delt ut under Dei nynorske festspela i Ørsta 14. juni.